

ZASTÚPENIE A PREMLČANIE V OBČIANSKO PRÁVNÝCH VZŤAHOCH.

Literatúra : Právna náuka pre hotelové a obchodné akadémie str.15
Občiansky zákonník par. 22-33
Základy práva str.66

Občan sa môže dať pri právnych úkonoch zastúpiť svojím zástupcom. Zástupcom môže byť fyzická i právnická osoba.

Zastúpenie je právny inštitút, ktorý umožňuje aby za fyzické alebo právnické osoby mohla robiť právnické úkony iná osoba .

Účelom zastúpenia je umožniť ,aby určitá osoba /zástupca, splnomocnenec/ robila právne úkony namiesto inej osoby/zastúpený , splnomocniteľ/ , ktorá buď nie spôsobilá na právne úkony alebo je spôsobilá, ale chce sa nechať zastúpiť.

Zástupcom /splnomocnencom/ je ten, ktorý je oprávnený konať za iného v jeho mene, osoba ktorá sa nechá zastupovať je **zastúpený /splnomocniteľ/**.

Pri zastúpení vnikajú práva i povinnosti priamo zastúpenému, teda **právne následky v takýchto prípadoch postihujú priamo zastúpeného /splnomocniteľa/**.

Zastúpený môže udeliť plnomocenstvo, len ak má spôsobilosť:

- na udelenie plnomocenstva
- na právny úkon, na ktorý sa plnomocenstvo vzťahuje

Zástupca nemôže zastupovať iného ak:

a/ sám nie je spôsobilý na právny úkon, ktorý má za zastúpeného urobiť. Taktiež rodič pri zastupovaní maloletých detí musí mať plnú spôsobilosť na všetky právne úkony podľa par.37. ods.1 Zákona o rodine

b/ jeho záujmy sú v rozpore so záujmami zastúpeného Rozpor však musí existovať, nestačí len samotná možnosť sporu.

Zastúpenie je možné i pri uzavretí manželstva podľa par.9 Zákona o rodine.

Zastúpenie je vylúčené /zákonným zástupcom i splnomocnencom / pri zriadení závetu ide o jednostranný úkon /

Zastúpenie vzniká:

- na základe zákona alebo rozhodnutia orgánu - zákonné zastúpenie
- na základe plnomocenstva.

Zákonné zastúpenie

Zákonní zástupcovia konajú namiesto osôb, ktoré nie sú spôsobilé na právne úkony.

Poznáme tieto prípady zákonného zastúpenia:

a/ zákonnými zástupcami maloletých detí sú **ich rodičia ,poručníci ,osvojiteľ**.

(poručník - súdom poverené osoby, keď maloletí nemajú rodičov),

b/ zákonným zástupcom občana, ktorého súd pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony obmedzil, je súdom ustanovený **opatrovník**.

Zákonným zastúpením sa sleduje ochrana tých osôb, ktoré sami nemôžu uplatňovať svoje práva alebo sa brániť. Zákonný zástupca sa spravidla ustanovuje tým osobám, ktorých

pobyt nie je známy alebo z iných vážnych dôvodov /napr. zdravotný stav je taký vážny, že im nedovoľuje konať.

Súd môže ustanoviť opatrovníka aj občanovi, ktorý je neprítomný (najmä keď nie je známy jeho pobyt, ak je potrebné chrániť jeho záujmy - napríklad zastupovať ho pred súdom alebo pri právnom úkone.

Zákonný zástupca môže byť oprávnený aj spravovať majetok osoby, ktorú zastupuje. Ak ide úkon väčšieho významu, napríklad o odpredaj alebo kúpu nehnuteľnosti, treba naň súhlas súdu. Zákonný zástupca predkladá súdu po skončení zastupovania záverečné vyúčtovanie za správu majetku. Rodičia túto povinnosť nemajú.

Zastúpenie na základe plnomocenstva

Občan aj právnická osoba sa môžu dať pri svojich občianskoprávných úkonoch zastupovať iným občanom alebo právnickou osobou na základe plnomocenstva. V plnomocenstve treba uviesť, v akom rozsahu je zástupca oprávnený zastupovať splnomocniteľa. Plnomocenstvo je spravidla jednostranný úkon.

Jedným plnomocenstvom možno na právne úkony zmocniť aj niekoľkých zástupcov - **spoločné plnomocenstvo**.

Zmluvné zastúpenie

Vzniká podľa Občianskeho zákonníka na základe zmluvy o zastúpení. Zmluva upravuje práva a povinnosti medzi zástupcom a zastúpeným, ako aj označenie úkonov na ktoré je zástupca oprávnený – teda rozsah jeho oprávnenia .

Dohoda o plnomocenstve je dvojstranným úkonom, ktorý v praxi vzniká najčastejšie tým, že na plnej moci sa podpíše / splnomocnený / zástupca , že plnú moc prijíma. Takáto dohoda sa vyžaduje pri zastupovaní pred súdom.

Plnomocenstvo zaniká:

- a) vykonaním úkonu, na ktorý bolo obmedzené,
- b) ak ho splnomocniteľ odvolal,
- c) ak ho vypovedal splnomocnenec,
- d) ak splnomocnenec zomrie.

Plnomocenstvo zaniká smrťou splnomocniteľa, ak z jeho obsahu nevyplýva niečo iné. Zánikom právnickej osoby, ktorá je splnomocnencom alebo splnomocniteľom, zaniká plnomocenstvo len vtedy, ak jej práva a záväzky neprechádzajú na inú osobu.

Plnomocenstvo

Písomné plnomocenstvo je listina, ktorou sa preukazuje, že medzi zástupcom (splnomocnencom) a zastúpeným (splnomocniteľom) bola uzatvorená dohoda o zastúpení.

Pri právnom úkone sa možno dať zastúpiť fyzickou alebo právnickou osobou. Splnomocniteľ udelí za týmto účelom plnomocenstvo splnomocnencovi, v ktorom sa musí uviesť rozsah splnomocnencovho oprávnenia.

Pri plnomocenstve udelenom právnickej osobe vzniká právo konať za splnomocniteľa štatutárnemu orgánu tejto osoby alebo osobe, ktorej tento orgán udelí plnomocenstvo.

Plnomocenstvo možno udeliť aj niekoľkým splnomocnencom spoločne. Ak v plnomocenstve udelenom niekoľkým splnomocnencom nie je určené inak, musia konať všetci spoločne.

Plnomocenstvo sa musí udeliť písomne vtedy, ak:

- je potrebné, aby sa právny úkon urobil v písomnej forme
- ak sa netýka len určitého právneho úkonu.

Ak z právneho úkonu nevyplýva, že niekto koná za niekoho iného, platí, že koná vo vlastnom mene.

Ak splnomocnenec koná v mene splnomocniteľa v medziach oprávnenia zastupovať, vzniknú tým práva a povinnosti priamo splnomocniteľovi. Pokyny dané splnomocnencovi, ktoré nevyplývajú z plnomocenstva, nemajú vplyv na právne účinky konania, ibaže by boli známe osobám, voči ktorým splnomocnenec konal.

Ak **splnomocnenec prekročil svoje oprávnenie** vyplývajúce z plnomocenstva, je splnomocniteľ viazaný, len pokiaľ toto prekročenie **schválil**. Ak však splnomocniteľ neoznámí osobe, s ktorou splnomocnenec konal, svoj nesúhlas bez zbytočného odkladu po tom, čo sa o prekročení oprávnenia dozvedel, platí, že prekročenie schválil.

Ak splnomocnenec pri konaní prekročil svoje oprávnenie konať za splnomocniteľa alebo ak niekto koná za iného bez plnomocenstva, **je z tohto konania zaviazaný sám, ibaže ten, za koho sa konalo, právny úkon dodatočne bez zbytočného odkladu schváli**. Ak splnomocniteľ neschváli prekročenie plnomocenstva alebo konanie bez plnomocenstva, môže osoba, s ktorou sa konalo, od splnomocnenca požadovať **bud' splnenie záväzku, alebo náhradu škody** spôsobenej jeho konaním. Uvedené neplatí, ak osoba, s ktorou sa konalo, o nedostatku plnomocenstva vedela.

Splnomocnenec je oprávnený udeliť plnomocenstvo inej osobe, aby namiesto neho konala za splnomocniteľa:

- ak je výslovne oprávnený podľa plnomocenstva udeliť plnomocenstvo inej osobe,
- ak je splnomocnencom právnická osoba.

Z právnych úkonov ďalšieho splnomocnenca je **zaviazaný priamo splnomocniteľ**.

Splnomocniteľ sa nemôže platne vzdať práva plnomocenstvo kedykoľvek odvolať.

Dokiaľ **odvolanie** plnomocenstva **nie je splnomocnencovi známe**, majú jeho právne úkony **účinky, ako keby plnomocenstvo ešte trvalo**. Na toto ustanovenie sa však nemôže odvolávať ten, kto o odvolaní plnomocenstva vedel alebo musel vedieť.

Ak splnomocniteľ oznámil inej osobe, že udelil plnomocenstvo splnomocnencovi na určité úkony, môže sa voči nemu dovolávať odvolania plnomocenstva, len ak jej toto odvolanie oznámil pred konaním splnomocnenca, alebo keď táto osoba v čase konania splnomocnenca o tomto odvolaní vedela.

Ak **splnomocniteľ zomrie** alebo ak **splnomocnenec vypovie plnomocenstvo**, je **splnomocnenec povinný urobiť ešte všetko, čo neznesie odklad, aby splnomocniteľ alebo jeho právny nástupca neutrpel ujmu na svojich právach**. Úkony takto urobené majú rovnaké právne účinky, ako keby zastúpenie ešte trvalo, pokiaľ neodporujú tomu, čo zariadil splnomocniteľ alebo jeho právni nástupcovia.

Zastupovanie v konaní pred súdom

Účastník sa môže dať v konaní zastupovať zástupcom, **ktorého si zvolí**. Ak nejde o zastupovanie Centrom pre medzinárodnoprávnú ochranu detí a mládeže alebo odborovou organizáciou, **môže si účastník zvoliť za zástupcu len fyzickú osobu. V tej istej veci môže mať účastník súčasne len jedného zvoleného zástupcu**.

Ako zástupcu si účastník môže vždy zvoliť advokáta. **Plnomocenstvo udelené advokátovi nemožno obmedziť**. Advokát je povinný účelne využívať všetky zákonom pripustené prostriedky a spôsoby poskytovania právnej pomoci účastníkov, ktorého zastupuje. Advokát je oprávnený dať sa zastupovať iným advokátom ako ďalším zástupcom prípadne advokátskym koncipientom, ktorého zamestnáva.

Účastník sa môže dať zastúpiť aj **ktorýmkoľvek občanom** spôsobilým na právne úkony. Tento zástupca môže konať jedine osobne. Súd rozhodne, že takéto zastúpenie nepripúšťa, ak zástupca

zrejme nie je spôsobilý na riadne zastupovanie, alebo ak ako zástupca vystupuje v rôznych veciach opätovne.

Zástupcovi, ktorého si účastník zvolil, udelí **písomne alebo ústne do zápisnice plnomocenstvo** buď pre celé konanie alebo len pre určité úkony. Plnomocenstvo udelené pre celé konanie nemožno obmedziť. Zástupca, ktorému bolo toto plnomocenstvo udelené, je oprávnený na všetky úkony, ktoré môže v konaní urobiť účastník. **Odvolanie plnomocenstva** účastníkom alebo jeho **výpoveď** zástupcom **sú voči súdu účinné, len čo mu ich účastník alebo zástupca oznámili; voči iným účastníkom konania sú účinné, len čo im ich oznámil súd.**

Praktická rada : Plnomocenstvo teda musí obsahovať presné označenie splnomocniteľa a splnomocnenca, určenie, akým úkonom alebo úkonmi splnomocniteľ splnomocnenca poveruje, musí byť datované a podpísané obidvomi stranami. Taktiež odporúčame uviesť prehlásenie o tom, že splnomocnenec plnomocenstvo prijíma. Ak splnomocňujete niekoho napr. na kúpu určitej veci, je potrebné uviesť aj jej presnú identifikáciu (napr. auta). Pri niektorých úkonoch je tiež potrebné, aby bol podpis splnomocniteľa úradne osvedčený notárom alebo matrikou.

PLNOMOCENSTVO - VZOR

..... (obchodné meno spoločnosti) zastúpenej konateľom
..... splnomocňujem nášho zamestnanca
..... (meno, priezvisko zamestnanca), ktorý pracuje vo
funkcii (funkcia zamestnanca), bytom
v, ulica, číslo občianskeho
preukazu, na zastupovanie spoločnosti v súdnom konaní vedenom
žalobcom (meno, sídlo) na Okresnom súde v
proti našej spoločnosti o zaplatenie sumy Sk slovom
(.....).

Nášho zamestnanca splnomocňujeme aj na podanie vzájomnej žaloby proti žalobcovi, ktorý je
naším dlžníkom z nezaplatenej pohľadávky vo výške Sk.

Súdne konanie je vedené pod číslom konania

Nášho zamestnanca splnomocňujeme na všetky úkony súvisiace s vedením súdneho sporu, na
uzavretie mimosúdnej pokonávky, alebo súdneho zmieru na podanie odvolania alebo
dovolania v konaní.

Zamestnanec je povinný všetky úkony súvisiace so zastupovaním
vykonať sám.

Plnomocenstvo platí až do jeho odvolania.

V, dňa

.....
obchodné meno
zastúpenej konateľom

.....
plnomocenstvo prijímam
zamestnanec